

De verschillen tussen **palliatieve sedatie** en **euthanasie** op een rij: In dit overzicht zie je duidelijk wat de verschillen zijn tussen palliatieve sedatie en euthanasie.

PALLIATIEVE SEDATIE

Palliatieve sedatie **verkort het leven niet**.

Je wordt door medicijnen in **(diepe) slaap** gebracht om te zorgen dat je niet meer lijdt.

Mag alleen als je **maximaal nog twee weken te leven** hebt.

Wordt vaak door de arts geadviseerd. De **beslissing wordt in overleg met jou en/of je naasten genomen**.

Palliatieve sedatie is een **normale medische handeling**.

Een arts mag niet weigeren om palliatieve sedatie te geven als aan alle voorwaarden wordt voldaan.

Er is **geen tweede arts nodig** om te controleren of palliatieve sedatie mag.

Je krijgt **medicijnen die je in slaap brengen**.

De patiënt sterft een **natuurlijke dood**. De arts hoeft het overlijden **niet te melden aan de lijkshouwer**.

Palliatieve sedatie wordt **niet standaard gecontroleerd**. Alleen als iemand vermoedt dat er iets niet goed is gedaan, wordt gekeken of de arts wel goed gehandeld heeft.

EUTHANASIE

Bij euthanasie **wordt actief een einde aan het leven gemaakt**.

Jouw **leven wordt beëindigd**, omdat jij uitzichtloos en ondraaglijk lijdt en zelf om euthanasie hebt gevraagd.

Mag ook als je **nog niet stervende bent**.

Kan alleen op verzoek van jou. Niemand mag het aanraden.

Euthanasie is **geen normaal medisch handelen**. Een arts moet voldoen aan de eisen die de euthanasiewet stelt.

Een arts hoeft niet aan euthanasie mee te werken. Je kunt dan een andere arts vragen.

Een tweede arts (een SCEN-arts) **moet vooraf kijken of aan de voorwaarden voor euthanasie is voldaan**.

Je krijgt **middelen waardoor je heel snel sterft**.

Euthanasie is een **'onnatuurlijke dood'**. De arts moet het overlijden **melden aan de lijkshouwer**.

Er wordt **achteraf altijd gekeken of de euthanasie volgens de regels is gegaan**. Als dat niet zo is, kan de arts vervolgd worden.

palliatieve sedatie

Het in slaap brengen met medicijnen als je nog maar kort te leven hebt

informatie voor patiënten en naasten

uitgave van

iknl integraal
kankercentrum
Nederland

info@iknl.nl | www.iknl.nl

juni 2022

Palliatieve sedatie

Als je nog maar kort te leven hebt en bijvoorbeeld veel pijn hebt of benauwd bent, kan de arts je in slaap brengen met medicijnen. Dat heet palliatieve sedatie. Van palliatieve sedatie sterf je niet sneller. Het is dus iets heel anders dan euthanasie. Palliatieve sedatie kan overal plaatsvinden, ook thuis.

● Verschillende vormen van palliatieve sedatie

Er zijn drie vormen van palliatieve sedatie:

1. Continue palliatieve sedatie

Bij continue sedatie slaap je tot aan het overlijden. Continue palliatieve sedatie mag alleen als je nog maar kort te leven hebt (maximaal twee weken).

2. Acute palliatieve sedatie

Een arts kan acute sedatie geven als je plotseling in een situatie komt, waarbij je waarschijnlijk binnen minuten of enkele uren zal overlijden en last krijgt van hele erge klachten, zoals pijn, benauwdheid of grote verwardheid en angst.

3. Intermitterende (tijdelijke) palliatieve sedatie

Bij intermitterende of tijdelijke sedatie word je even in slaap gebracht, maar daarna word je weer wakker. Dit kan meerdere keren achter elkaar, bijvoorbeeld omdat je door erge klachten niet kunt slapen.

Deze folder gaat over **continue** palliatieve sedatie

● Wanneer mag palliatieve sedatie?

De arts mag palliatieve sedatie alleen toepassen:

- als je nog maar kort te leven hebt (maximaal twee weken)
- als je erge klachten hebt, zoals pijn of benauwdheid
- als het niet lukt om je klachten op een andere manier te verhelpen
- als jij, of een naaste, toestemming hebt gegeven. In acute situaties is dit niet altijd mogelijk.

Palliatieve sedatie wordt meestal toegepast bij:

- erge pijn
- grote verwardheid en angst (delier)
- ernstige benauwdheid

Het woord sedatie komt van het Latijnse woord **sedere** dat zitten of rusten betekent

● Hoe werkt palliatieve sedatie?

Bij palliatieve sedatie krijg je via een naaldje medicijnen toegediend. Meestal is dat midazolam. Van die medicijnen val je in slaap. Je voelt dan je klachten niet meer. Als er toch weer klachten ontstaan, krijg je meer van het medicijn. De bedoeling van palliatieve sedatie is om te zorgen dat je de klachten niet voelt en niet om je in diepe slaap te brengen. Net zoals tijdens een gewone slaap kun je tijdens de sedatie bewegen met je armen, benen of gezicht. Ook maak je soms wat geluid. Dat is niet erg, duurt meestal maar even en je merkt er zelf niets van. Het is belangrijk dat je naasten dit ook weten.

Tijdens palliatieve sedatie blijft je lichaam plas maken. Daar kun je last van krijgen. Daarom krijg je een slangetje in je blaas. Dat heet een katheter. Het slangetje gaat naar een zakje, waar je plas in terecht komt.

De verpleegkundige en de arts zorgen ervoor dat alles goed met je gaat tijdens de palliatieve sedatie. Zij kunnen ook zorgen voor extra medicijnen als dat nodig is. De verpleegkundige verzorgt je.

● Is pijnstilling hetzelfde als palliatieve sedatie?

Veel mensen denken dat pijnstilling (bijvoorbeeld met morfine) hetzelfde is als palliatieve sedatie. Dat is niet zo. Mensen die palliatieve sedatie krijgen, krijgen vaak ook medicijnen tegen de pijn. Maar palliatieve sedatie gaat over medicijnen die zorgen dat je in slaap valt en daar zijn pijnstillers zoals morfine niet geschikt voor.

● Palliatieve sedatie en (extra) vocht

In de laatste fase van het leven eet en drink je vaak nog maar heel weinig. Soms zelfs helemaal niets meer. Je voelt geen honger of dorst. Het lichaam kan geen eten en drinken meer aan. Daarom krijg je tijdens palliatieve sedatie geen vocht of voeding via een infuus. Daardoor overlijdt je niet sneller. Wanneer je tijdens de palliatieve sedatie wel vocht en voeding zou krijgen, zou dit juist voor meer klachten kunnen zorgen.

● Stel je vragen!

Palliatieve sedatie, pijnstilling, euthanasie... Het zijn moeilijke onderwerpen en er zijn veel misverstanden over. Het is daarom erg belangrijk om er over te praten: met je naasten, je arts, je verpleegkundige(n). Stel gerust je vragen. Het gaat om jouw gedachten en gevoelens, en om jouw keuze. Is iets je niet duidelijk? Vraag gerust verder.

● Vertel wat jouw wensen zijn

Als je weet wat je wilt, zorg dan dat je naasten, je arts en je andere zorgverleners weten wat jouw wensen zijn. Dan kun je erop vertrouwen dat zij alles zullen doen om die goed uit te voeren.

Het kan zijn dat je zelf niet meer kunt zeggen of je palliatieve sedatie wilt. Dan overlegt de arts met je naasten. Als je een wilsverklaring hebt gemaakt waarin staat dat je geen palliatieve sedatie wilt, dan zal je arts zich daaraan houden.

● Verschil palliatieve sedatie en euthanasie

Palliatieve sedatie en euthanasie zijn twee verschillende dingen. Bij euthanasie wordt het leven door een arts beëindigd. Daardoor leef je korter. Dat is bij palliatieve sedatie niet zo. De medicijnen zorgen er alleen voor dat je slaapt en geen klachten meer hebt. Maar je leeft er niet korter door. Palliatieve sedatie mag als je nog maar kort te leven hebt (maximaal twee weken).